

Олександр Попрошаєв, Олег Білик

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ» В НАЦІОНАЛЬНІЙ СИСТЕМІ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ В ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

Проаналізовано проект Концепції державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту в Україні на період до 2020 року та діючі нормативно-правові акти (накази Міністерства освіти і науки України, Закони України «Про фізичну культуру і спорт» зі змінами та доповненнями від 17.11.2009 р., «Про вищу освіту» від 1.07.2014 р. та ін.), які регулюють організацію викладання навчальної дисципліни фізичне виховання у вищих навчальних закладах України. Представлені головні завдання роботи кафедри фізичного виховання в період реформування системи освіти України у контексті інтеграції українських вищих навчальних закладів в європейський освітній простір та надані пропозиції до організації викладання практичних занять з навчальної дисципліни «Фізичне виховання» відповідно до діючого державного стандарту.

Ключеві слова: *фізичне виховання, система освіти, нормативно-правові акти, державні стандарти, реформування, інтеграція, мотивація, навчальна програма.*

Попрошаев А., Билик О. Место учебной дисциплины «Физическое воспитание» в национальной системе образования в контексте интеграции в общеевропейское образовательное пространство. *Осуществлен анализ проекта Концепции государственной целевой социальной программы развития физической культуры и спорта в Украине на период до 2020 года и действующих нормативно-правовых актов (приказов Министерства образования и науки Украины, Законов Украины «О физической культуре и спорте» с изменениями и дополнениями от 17.11.2009 г., «О высшем образовании» от 1.07.2014 г. и др.), которые регулируют организацию преподавания учебной дисциплины физическое воспитание в высших учебных заведениях Украины. Представлены главные задачи работы кафедры физического воспитания в период реформирования системы образования Украины в контексте интеграции украинских высших учебных заведений в европейское образовательное пространство и изложены предложения к организации преподавания практических занятий по учебной дисциплине «Физическое воспитание».*

Ключевые слова: физическое воспитание, система образования, нормативно-правовые акты, государственные стандарты, реформирования, интеграция, мотивация, учебная программа.

Proproshaiev O., Bilyk O. The place of discipline «Physical education» in national educational system in context of integration into European educational space. The analysis of project of the Concept of state target social program of physical culture and sport development in Ukraine in period up to 2020 and normative-legal acts (orders of the Ministry of education and science of Ukraine, Laws of Ukraine «About physical culture and sport» with changes and additions on 17/11.2009, «About higher education» from 0107.2014, and others), which regulate the organization of the teaching of the discipline of physical education in higher educational institutions of Ukraine. In the article were presented the main tasks of the Department of physical education in the period of reforming the educational system of Ukraine in the context of integration of Ukrainian higher education institutions in the European educational space and set out proposals for organization of the teaching of practical training in an academic discipline «Physical education» according to the current state standard.

Key words: physical education, education system, regulations, state standards, reform, integration, motivation, teaching program.

Постановка проблеми. Особливе місце в українській освіті займає блок гуманітарних наук, до складу якого належить також і навчальна дисципліна «Фізичне виховання», але у зв'язку з інтеграцією України до європейського освітнього простору виникло питання про місце та обсяг викладання навчальної дисципліни «Фізичне виховання» у національній системі освіти. В університетах Західної Європи немає кафедр фізичного виховання, ні занять з фізичного виховання як таких, а замість них студенти університету мають можливість займатися у спортивних секціях. Для цього використовуються найсучасніша спортивна база та передбачене значне фінансування, яке складається, у першу чергу, із внесків студентів. Можливо враховуючи ці особливості, МОН України надало роз'яснення та рекомендації щодо реалізації наказу Міністерства освіти і науки України від 26 січня 2015 року № 47 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік». У цих роз'ясненнях та рекомендаціях зазначається, що заняття з фізичної культури у спортивних секціях можуть бути організовані як факультативи (тобто за бажанням студентів; до загальної кількості кредитів ЄКТС і до навчальних планів не включаються, форм підсумкового контролю не мають). У зв'язку з цим ВНЗ України в навчальних планах скоротили години на фізичне виховання, а в деяких ВНЗ навчальна дисципліна переведена на курс за вибором студентів, або не викладається зовсім.

Вважаємо, що такий підхід має бути скорегований, оскільки вітчизняні ВНЗ значно поступаються європейським університетам у матеріально-технічному забезпеченні та фінансуванні масового спорту. Також слід звернути увагу на те, що в окремих західноєвропейських навчальних закладах кожен студент після закінчення ВНЗ отримує додаток до диплома (паспорт здоров'я), в якому відображено «реальну картину» стану здоров'я і рівня фізичної підготовки певного випускника. Дані відомості впливають на працевлаштування та майбутню професійну кар'єру фахівця, що підвищує мотиваційні стимули студентів і сприяє долученню до регулярних занять у спортивних та спортивно-оздоровчих секціях під час навчання та дотриманню правил здорового способу життя.

Приймаючи рішення, яке фактично скасовує обов'язкове фізичне виховання в вищих навчальних закладах України, неможливо не враховувати реалії сьогодення. Перш за все проведення АТО на Сході країни, а якщо врахувати, що за останні роки різко скоротилася чисельність репродуктивного населення України, зросла захворюваність на гіпертонію, стенокардію й інфаркт міокарда., велика кількість дітей, учнів та студентів мають різні відхилення у стані здоров'я та незадовільну фізичну підготовленість, а більше половини дорослого населення України – низький або нижче середнього рівень

фізичного здоров'я. Таким чином, цілком обґрунтованим є питання, хто буде захищати державу. У цьому зв'язку фізичне виховання повинно відігравати провідну роль як дисципліна, що має на меті зміцнення здоров'я, розвиток фізичних якостей та рухових здібностей студентів. Отже, вважаємо, що в сучасних реаліях фізичне виховання має зазнати значних перебудов, але реформувати навчальну дисципліну потрібно поступово та дуже виважено.

Зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Дослідження проводилось згідно плану науково-дослідної роботи кафедри фізичного виховання № 1 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого на 2016-2020 роки.

Аналіз результатів останніх досліджень і публікацій. В даний час існує багато публікацій, які висвітлюють питання інтеграції українських ВНЗ в європейський освітній простір та рішення Болонської декларації [Вища освіта України..., 2004: с. 384; Мунтян, 2012: с. 36; Пліско, 2013: с. 41; Фініков, 2002: с. 176; Якіменко, 2004: с. 27; Попрошаєв, 2014: с. 50]. У той же час праць які торкаються реформування навчальної дисципліни «Фізичне виховання» небагато.

У цьому зв'язку звертають на себе увагу дослідження В. Мунтяна, який у своїх працях вивчає питання реформування фізичного виховання та підкреслює значущість ролі і функцій кафедр фізичного виховання, впровадження в навчальний процес інноваційних технологій, перш за все мотиваційного характеру, відповідності (якісного) змісту варіативних навчальних програм, спрямованих на заохочення та збереження інтересу студентської молоді до занять з фізичного виховання [Мунтян, 2014: с. 225].

Група вчених проаналізувала нормативно-правові документи, які регулюють організацію навчальної дисципліни «Фізичне виховання» в системі вищої освіти України та сформулювали деякі пропозиції щодо удосконалення організації фізичного виховання і масового спорту У ВНЗ України [Попрошаєв, Зінченко, Караваєва, Фішев, 2010: с. 134; Попрошаєв, Білик, Островський, 2015: с. 36]. Але ці пропозиції потребують доповнення та уточнень. Тому стає очевидним необхідність розробки, впровадження та реалізації Державної програми, спрямованої на формування нових ціннісних орієнтацій по оздоровленню нації, спрямованої на пропаганду та забезпечення усіх необхідних умов для залучення студентської молоді до здорового способу життя.

Мета дослідження, проаналізувати діючі нормативно правові акти та проект Концепції державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури та спорту в Україні на період до 2020 року, та визначити місце навчальної дисципліни «Фізичне виховання» в національній системі освіти.

Для досягнення мети були поставлені наступні **завдання**:

1. Здійснити аналіз нормативно правових актів (наказів Міністерства освіти і науки України, Законів України «Про фізичну культуру і спорт» зі змінами та доповненнями від 17.11.2009 р., «Про вищу освіту» від 1.07.2014 р. та ін.), що регулюють організацію навчальної дисципліни «Фізичне виховання» у вищих навчальних закладах України;

2. Проаналізувати проект розпорядження Кабінету міністрів України «Про схвалення Концепції державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури та спорту в Україні на період до 2020 року».

3. Визначити місце навчальної дисципліни «Фізичне виховання» в національній системі освіти в період реформування українських ВНЗ в загальноєвропейський освітній простір та сформулювати головні завдання роботи кафедр «Фізичного виховання» на майбутнє.

Для розв'язання поставлених завдань у роботі використовувалися загальноприйняті **методи дослідження**: теоретичний аналіз та узагальнення матеріалів

науково-методичної літератури, нормативно правових актів, інших джерел інформації та практичного досвіду фахівців, які торкаються організації навчальної дисципліни «Фізичне виховання» у вищих навчальних закладах України.

Виклад основного матеріалу. В Україні головним нормативно-правовим актом, який визначає загальні правові, організаційні, соціальні та економічні основи діяльності у сфері фізичної культури і спорту та регулює суспільні відносини у створенні умов для розвитку фізичної культури і спорту є Закон України «Про фізичну культуру і спорт» зі змінами та доповненнями від 17.11.2009 р. № 1724-VI. У цьому законі звертає на себе увагу стаття 26 «Фізична культура у сфері освіти», де зазначено, що фізична культура у сфері освіти базується на затверджених, відповідно до закону держаної стандартної освіти, спрямованих на забезпечення науково обґрунтованих норм рухової активності, дітей та молоді з урахуванням стану їхнього здоров'я, рівня фізичного та психічного розвитку; фізична культура викладається шляхом проведення обов'язкових занять у дошкільних, загальноосвітніх та освітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах здійснюється відповідно до навчальних програм, затверджених у встановленому порядку; керівники навчальних закладів зобов'язані забезпечувати створення сприятливих умов для належної рухової активності учнів та студентів. Таким чином в законі України «Про фізичну культуру та спорт» чітко прописано, що фізична культура є обов'язковою навчальною дисципліною у навчальних закладах, а керівники навчальних закладів зобов'язані забезпечувати створення сприятливих умов для належної рухової активності учнів та студентів.

Слід зазначити що в Законі України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р., в розділі VII «Управління вищим навчальним закладом» також зазначається, що керівник вищого навчального закладу в межах наданих йому повноважень: сприяє формуванню здорового способу життя у здобувачів вищої освіти, зміцненню спортивно-оздоровчої бази вищого навчального закладу, створює належні умови для занять масовим спортом (п. 17, ч. 3). також в законі підкреслюється, що особи, які навчаються у вищих навчальних закладах, мають право на: безоплатне користування бібліотеками, інформаційними фондами, навчальною, науковою та спортивною базами вищого навчального закладу (п. 5, ч. 1, ст. 62). Таким чином в Законі України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. ми бачимо зацікавленість держави в здоровому підростаючому поколінні та всебічну підтримку масового спорту у вищих навчальних закладах.

На цей час, діючим базовим документом при організації навчальних занять з фізичного виховання і масового спорту у ВНЗ, що підтверджується інформацією на офіційному сайті Верховної Ради України, є наказ МОН від 11.01.2006 р. № 4 «Про затвердження положення про організацію фізичного виховання і масового спорту у вищих навчальних закладах». Де у 3 розділі «Організація навчально-виховного процесу з фізичного виховання та масового спорту», у п. 3.1 говориться про те, що загальну організацію навчально-виховного процесу з фізичного виховання та масового спорту у вищому навчальному закладі здійснює його керівник, який забезпечує:

- включення в навчальні плани з усіх спеціальностей обов'язкові навчальні заняття з фізичного виховання протягом усього періоду навчання, за винятком останнього випускного семестру, в обсязі 4 години на тиждень;
- створення структурних підрозділів з фізичного виховання та масового спорту та забезпечення їх необхідною кількістю працівників, матеріально-технічною базою, обладнанням, інвентарем тощо.

Необхідно звернути увагу на лист МОН України № 1/9-454 від 25.09.2015 «Щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах», якій був

результатом роботи міжвідомчої групи яка була сформована зважаючи на чисельні звернення представників ВНЗ, громадських організації та спортивної спільноти, щодо рішення міністерства яке майже скасовує обов'язкове викладання навчальної дисципліни фізичне виховання у ВНЗ (роз'яснення та рекомендації щодо реалізації наказу МОН України від 26 січня 2015 року № 47 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2106 н.р.»). У цьому лісці який є рекомендаціями до виконання керівниками ВНЗ зазначено що Міністерством буде внесено зміни до Типової форми контракту з керівником державного ВНЗ, які передбачатимуть запровадження персональної відповідальності за забезпечення, розвиток та модернізацію фізичного виховання студентів, а також підготовку та оприлюднення щорічного звіту про стан фізичного виховання та спорту в навчальному закладі. Слід звернути увагу, що в рекомендаціях перераховані базові моделі та різні форми їх поєднання для забезпечення викладання фізичного виховання на належному рівні, зокрема: секційна, традиційна, професійно-орієнтовна та індивідуальна. Представлені різного роду стимули які можуть використовуватись для залучення студентів денної форми навчання до спортивного життя вищого навчального закладу. Зазначено, що проведення секційних занять з фізичного виховання повинно враховуватись в основних видах навчальної роботи та обліковуватись відповідно до норм навчальної роботи. Таким чином міністерство дає право керівникам ВНЗ враховувати проведення секційних занять до навчальної роботи викладача кафедри фізичного виховання, що забороняло робити в рекомендаціях МОН від 26 січня № 47, що значно вплинуло на зменшення навчального навантаження кафедр та скорочення викладачів у 2015 році.

Позитивним в зазначених рекомендаціях є те що міністерство підтримує пропозицію НУФКС, щодо того, що однією з компетентності для здобувачів вищої освіти різних ступенів може бути здатність використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя, формування здорової людини. Таким чином в листі МОН України № 1/9-454 від 25.09.2015 «Щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах» ми бачимо прагнення з одного боку створити передумови для формування фізично підготовленої студентської молоді, як майбутніх захисників вітчизни, а з іншого боку не дозволити дискредитувати ідею загальноєвропейського освітнього простору.

Ми вважаємо, що моделі організації фізичного виховання у ВНЗ можуть бути різні, но на сучасному етапі найбільш прийнятною є поєднання традиційної та секційної моделі, тому, що, з одного боку, студенти займаються по знайомій їм з середньої школи традиційній програмі, таким чином спостерігається спадковість між середньою на вищою школами, з другого – у студентів з'являється вибір спортивно-оздоровчої секції, дня тижня та часу відвідування цієї секції, оскільки секції плануються у поза навчальний час за розкладом кафедри фізичного виховання.

Безумовно, знайдуться прихильники та противники зазначеної моделі організації навчального процесу з фізичного виховання, але безперечно те, що у студентів потрібно формуватися переконання в регулярним використанні різноманітних форм фізичного виховання та масового спорту впродовж усього періоду навчання у ВНЗ, що можливо лише у тому випадку коли у студентів є можливість ознайомитися з різними формами рухомої активності та вибрати для себе найбільш приємну для регулярних занять.

Визиває оптимізм, що останнім часом в державі є порозуміння в тому, що фізичне виховання та спорт спрямовані на розвиток фізичних і духовних сил молоді людини, на становлення її як особистості та захисника Вітчизни. Саме тому на наш погляд приймається постанова Кабінету міністрів України № 1045 від 9.12.2015 р.

«Про затвердження Порядку проведення щорічного оцінювання фізичної підготовки населення України». В настанові зазначено, що протягом 2016 року необхідно розробити тести і нормативи для проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України, а починаючи з 2017 року проводити щорічно, це оцінювання. У порядку проведення щорічного оцінювання одним із завдань є спрямування діяльності навчальних закладів на фізичний розвиток учнівської та студентської молоді для забезпечення належного рівня фізичної підготовленості населення України. Також зазначено, що проведення щорічного оцінювання для студентської молоді, є обов'язковим, проводиться у травні кожного року згідно з відповідними тестами і нормативами. Відповідальність за підготовку та організацію проведення щорічного оцінювання несуть керівники підприємств, установ, організацій. Таким чином в країні відновлюється ця робота, яка була загублена після скасування відповідних тестів та нормативів у 2008 році. Це позитивно буде сприяти на розвиток фізичного виховання та спорту у навчальних закладах що у свою чергу значно підвищить рівень фізичної підготовленості студентської молоді.

Слід звернути увагу на проект розпорядження Кабінету міністрів України «Про схвалення концепції державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури та спорту в Україні на період до 2020 року». Найголовнішими проблемами, які має вирішити впровадженням цієї концепції є: демографічна криза, яка зумовлюється зменшенням кількості населення України з 51,4 мільйона у 1994 році до 45,2 мільйона у 2014 році; погіршення стану здоров'я населення що порівняно з 2007 роком кількість осіб, які віднесені за станом здоров'я до спеціальної медичної групи збільшилося на 40%; невідповідність вимогам сучасності та значне відставання від світових стандартів ресурсного забезпечення сфери фізичної культури і спорту; не сформовано сталих традицій та мотивацій щодо фізичного виховання як важливого чинника фізичного та соціального благополуччя, поліпшення стану здоров'я, ведення здорового способу життя і подовження його тривалості.

Для розв'язання наявних проблем в програмі передбачається здійснити комплекс заходів спрямованих на створення умов: для відведення фізичної культури і спорту в Україні провідної ролі у новій політиці інтеграції України до європейського простору; для фізичного виховання і спорту у всіх навчальних закладах; для усвідомлення та закріплення у суспільстві поняття рухомої активності як невід'ємного чинника здорового способу життя та успішної життєдіяльності, тощо. Розв'язання проблем передбачається шляхом: визначення за основну європейську модель побудову взаємовідносин між державою та сферою фізичної культури, яка передбачає наявність центрального органу влади, що розробляє та реалізує державну політику в галузі фізичної культури і спорту; збільшення у навчальних закладах у всіх типів обсягів рухомої активності на тиждень; підтримання закладів фізичної культури і спорту зокрема центру студентського сорту; популяризація здорового способу життя, то що. Таким чином в прийнятих останнім часом нормативно правових актах та проекту «Про схвалення Концепції державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури та спорту в Україні на період до 2020 року» ми бачимо зацікавленість держави в здоровому молодому поколінню та всебічну підтримку фізичної культури та спорту.

Але слід зазначити, що на сучасному етапі коли відбувається реформування національної системи освіти відповідно до стандартів загальноєвропейського простору непотрібно відмовлятися від навчальної дисципліни «Фізичне виховання» та відповідних кафедр, тому що це єдина дисципліна яка вирішує одночасно освітні, виховні та оздоровчі завдання, а різні структурні підрозділи які можуть бути створені замість

кафедр будуть лише частково вирішувати ці завдання. Крім того на цей час кафедра фізичного виховання як структурний підрозділ ВНЗ вирішує не тільки завдання пов'язані зі зміцненням здоров'я, розвитком фізичних якостей та рухових здібностей студентів, а сприяють формуванню компетентностей організації і проведення студентами самостійних занять спортивно-оздоровчого характеру, спрямованих на зміцнення власного здоров'я, підвищення рівня функціональних можливостей організму, позитивної мотивації та потреби в систематичних заняттях. Тому навчальна дисципліна фізичне виховання повинно бути обов'язковим предметом для усіх учасників навчального процесу.

Висновки.

1. У перехідний період реформуванням національної системи освіти в загальноєвропейську необхідно зберегти науково-методичний та кадровий потенціал кафедр фізичного виховання, а навчальний предмет «Фізичне виховання» повинен бути обов'язковим предметом для усіх учасників навчального процесу, оскільки це єдина дисципліна, яка вирішує одночасно освітні, виховні і оздоровчі завдання.

2. На сучасному етапі найбільш прийнятною формою організації фізичного виховання у ВНЗ є поєднання традиційної та секційної моделі, тому, що, з одного боку, студенти займаються по знайомій їм з середньої школи традиційній програмі, таким чином спостерігається спадковість між середньою на вищою школами, з другого – у студентів з'являється вибір спортивно-оздоровчої секції, дня тижня та часу відвідування цієї секції, оскільки секції плануються у поза навчальний час.

Перспективи подальших пошуків у цьому напрямку. Подальші дослідження планується проводити в напрямку подальшого аналізу питань пов'язаних з реформуванням навчальної дисципліни «Фізичне виховання» в контексті інтеграції вітчизняних ВНЗ в європейський освітній простір.

ЛІТЕРАТУРА

- Вища освіта України...*, 2004 – Вища освіта України і Болонський процес : Навчальний посібник / За редакцією В.Г. Кременя. – Тернопіль : Навч. книга – Богдан, 2004. – 384 с.
- Мунтян, 2012* – Мунтян В.С. Болонський процес і організаційно-методичні проблеми діяльності кафедри фізичного виховання / В.С. Мунтян // Школа професійної майстерності – Х. : НЮУ ім. Ярослава Мудрого, 2012. – С. 36-38.
- Мунтян, 2014* – Мунтян В.С. Фізичне виховання у контексті положень нового закону України «Про вищу освіту» / В.С. Мунтян, В.І. Пліско // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. – Випуск 118, Том 1, – 2014 р. – С. 222-226.
- Пліско, 2013* – Пліско В.І. Проблеми інтеграційного зв'язку між теорією та практикою / В.І. Пліско, А.Й. Сікура // Актуальні проблеми фізичного виховання, реабілітації, спорту та туризму. – Запоріжжя : – 2013. – С. 41-45.
- Попрошаєв, 2010* – Попрошаєв О.В. Нормативно-правові аспекти організації навчальної дисципліни «Фізичне виховання» у вищих навчальних закладах України / О.В. Попрошаєв, С.Г. Зінченко, Д.О. Каратаєва, С.О. Фішев // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – Харків : ХДАДМ (ХХІІІ), 2010. – № 9. – С. 134-140.
- Попрошаєв, 2014* – Попрошаєв О.В. Аналіз нормативно – правових документів, які регулюють організацію навчальної дисципліни «Фізичне виховання» у вищих навчальних закладах України / О.В. Попрошаєв // «Modern European science – 2014» Volume 18. Technical science. Physical culture and sport : Sheffield, Science and education LTD. – S. 50-59.

- Попрошаєв, 2015* – Попрошаєв О.В. Фізичне виховання в контексті інтеграції в загальноєвропейський освітній простір / О.В. Попрошаєв, О.А. Білик, М.В. Островський // Спортивна наука України. – 2015. – № 2. – С. 36-43.
- Фініков, 2002* – Фініков Т.В. Сучасна вища освіта: світові тенденції і Україна. / Т.В. Фініков – К. : Таксон, 2002. – 176 с.
- Якименко, 2004* – Якименко Ю.І. Якість освіти – головний принцип Болонського процесу / Ю.І. Якименко // Проблеми модернізації освіти України в контексті Болонського процесу. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2004. – С. 27-29.

REFERENCES

- Vyshcha osvita Ukrainy..., 2004* – Vyshcha osvita Ukrainy i Bolonskyi protses: Navchalnyi posibnyk / Za redaktsiieiu V.H. Kremenia. – Ternopil : Navch. knyha – Bohdan, 2004. – 384 s.
- Muntian, 2012* – Muntian V.S. Bolonskyi protses i orhanizatsiino-metodychni problemy diialnosti kafedry fizychnoho vykhovannia / V.S. Muntian // Shkola profesiinoi maisternosti – Kh. : NIuU im. Yaroslava Mudroho, 2012. – S. 36-38.
- Muntian, 2014* – Muntian V.S. Fizyчне vykhovannia u konteksti polozhen novoho zakonu Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» / V.S. Muntian, V.I. Plisko // Visnyk Chernihivskoho natsionalnogo pedahohichnogo universytetu. – Vypusk 118, Tom 1, – 2014 r. – S. 222-226.
- Plisko, 2013* – Plisko V.I. Problemy intehratsiinoho zv'iazku mizh teoriieiu ta praktykoiu / V.I. Plisko, A.I. Sikura // Aktualni problemy fizychnoho vykhovannia, reabilitatsii, sportu ta turyzmu. – Zaporizhzhia : – 2013. – S. 41-45.
- Poproshaiev, 2010* – Poproshaiev O.V. Analiz normatyvno – pravovykh dokumentiv, yaki rehuliuut orhanizatsiiu navchalnoi dystsypliny «Fizyчне vykhovannia» u vyshchikh navchalnykh zakladakh Ukrainy // «Modern European science – 2014» Volume 18. Technical science. Physical culture and sport : Sheffield, Science and education LTD. – S. 50-59.
- Poproshaiev, 2010* – Poproshaiev O.V. Normatyvno-pravovi aspekty orhanizatsii navchalnoi dystsypliny «Fizyчне vykhovannia» u vyshchikh navchalnykh zakladakh Ukrainy / O.V. Poproshaiev, S.H. Zinchenko, D.O. Karataieva, S.O. Fishev // Pedahohika, psykhohiia ta medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu. – Kharkiv : KhDADM (KhKhPI), 2010. – № 9. – S. 134-140
- Poproshaiev, 2015* – Poproshaiev O.V. Fizyчне vykhovannia v konteksti intehratsii v zahalnoievropeyskyi osvittii prostir / O.V. Poproshaiev, O.A. Bilyk, M.V. Ostrovskyi // Sportyvna nauka Ukrainy. – 2015. – № 2. – S. 36-43.
- Finikov, 2002* – Finikov T.V. Suchasna vyshcha osvita: svitovi tendentsii i Ukraina. / T.V. Finikov – K. : Takson, 2002. – 176 s.
- Iakymenko, 2004* – Yakymenko Iu.I. Yakist osvity – holovnyi pryntsyp Bolonskoho protsesu / Iu.I. Yakymenko // Problemy modernizatsii osvity Ukrainy v konteksti Bolonskoho protsesu. – K. : Vyd-vo Yevrop. un-tu, 2004. – S. 27-29.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ,
СПОРТ І ТУРИСТСЬКО-
КРАЄЗНАВЧА РОБОТА
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

ДВНЗ
«ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ
2016

УДК 796.011.3+[796.5:908(082)

ББК 75.1+75.8+26.89я43

А 43

**ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ, СПОРТ І ТУРИСТСЬКО-КРАЄЗНАВЧА
РОБОТА В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ : Збірник наукових праць. –
Додаток до Гуманітарного вісника ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький
державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». –
Переяслав-Хмельницький, ФОП Домбровська Я.М., 2016. – 482 с.**

Науково-теоретичний збірник засновано у 2012 році

ЗАСНОВНИК:

*ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний
педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

В.П. Коцур, доктор історичних наук, професор, чл.-кор. АПН України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Ганопольський В.І., к.хім. наук, доц., (м. Мінськ, Білорусь), **Горбачев О.О.**, д.пед. наук, проф., (м. Краснодар, Росія), **Закопайло С.А.**, к.пед. наук, доц., **Конох А.П.**, д.пед.н., проф., **Круцевич Т.Ю.**, д.н. з фіз.вих. і спорту, проф., **Куйбіда В.В.**, д. іст. наук, доц., **Обозний В.В.**, д.пед.н., проф., **Пангелов Б.П.**, к.пед.н., доцент., **Пангелова М.Б.**, к. філ. наук, ст.викл., **Пангелова Н.Є.**, д.н. з фіз.вих. і спорту, проф., **Пивовар А.А.**, к.наук з фіз. вих і спорту, доц., **Рик С.М.**, к.філос. н., доц., **Серебрій В.С.**, головний редактор газети «Краєзнавство. Географія. Туризм», **Токмань Г.Л.**, д.пед.н., проф., **Троценко Т.Ю.**, к.пед.н., доц., **Базилевич Н.О.**, к.пед. наук, доц., **Шапран О.І.**, д.пед.н., проф., **Абрамов В.В.**, доцент.

РЕКОМЕНДОВАНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ
(ПРОТОКОЛ № 2 ВІД 21 ВЕРЕСНЯ 2015 Р.)

СВІДОЦТВО ПРО ДЕРЖАВНУ РЕЄСТРАЦІЮ КВ № 16427-4899Р ВІД 20.01.2010 РОКУ.

ЗБІРНИК ЗАТВЕРДЖЕНО ПОСТАНОВОЮ ПРЕЗИДІЇ ВАК УКРАЇНИ

З ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК ВІД 06.10.10 № 3-05/6

ISBN 978-617-7009-00-0

© ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ
імені Григорія Сковороди», 2016

Наталія Базилевич, Олександр Тонконог ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НОВОГО ВИДУ СПОРТУ «CROSSFIT» У САМОСТІЙНІЙ ФІЗКУЛЬТУРНО- ОЗДОРОВЧІЙ РОБОТІ СТУДЕНТІВ	136
Катерина Варивода СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ	142
Валентина Данилко ТЕХНОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМИ ВПРАВАМИ	148
Олександр Красов ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ТЕХНІЧНИМ ПРИЙОМАМ БАСКЕТБОЛУ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	155
Тетяна Круцевич, Олеся Іщенко ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ 6-Х КЛАСІВ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМ ВИХОВАННЯМ	159
Тетяна Круцевич, Наталія Пангелова ІНТЕГРАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ТА ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	165
Виктор Курочкин, Марина Кусай СОДЕРЖАНИЕ И НАПРАВЛЕННОСТЬ ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ В ДОШКОЛЬНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ ИЗРАИЛЯ	169
Наталія Пангелова, Владислав Рубан СУЧАСНІ ПІДХОДИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	175
Олександр Попрошаєв, Олег Білик МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ» В НАЦІОНАЛЬНІЙ СИСТЕМІ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ В ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР	182
Олександр Потужній УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ У ПОЗАНАВЧАЛЬНИЙ ЧАС	190
Татьяна Ротерс ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ РИТМОПЕДАГОГИКИ В ФИЗИЧЕСКОМ ВОСПИТАНИИ ШКОЛЬНИКОВ	195
Сергій Сембрат, Віктор Погребний ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПЕРІОДИЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ДІЙ У ЗВ'ЯЗКУ З ВІКОВИМ РОЗВИТКОМ ФІЗИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	201

Varyvoda E. NEW APPROACHES TO SOCIAL HEALTH OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS	142
Danylko V. THE TECHNOLOGY OF PREPARATION OF STUDENTS TO INDEPENDENT EMPLOYMENT BY PHYSICAL EXERCISES	148
Krasov A. PECULIARITIES OF TEACHING TECHNIQUES IN THE GAME OF BASKETBALL TO CHILDREN OF YOUNGER AND AVERAGE SCHOOL AGE	155
Krutsevych T., Ischenko O. THE ORGANIZATIONAL AND PEDAGOGICAL FRAMEWORKS OF THE MODELING OF MOTIVATION IN ADOLESCENTS TO PHYSICAL EDUCATION	159
Krutsevych T., Pangelova N. INTEGRATION OF EDUCATIONAL AND RECREATIONAL ACTIVITIES IN THE SYSTEM OF TRAINING OF FUTURE PROFESSIONALS IN HIGHER EDUCATION	165
Kurochkin V., Kusay M. THE CONTENT AND FOCUS OF PHYSICAL EDUCATION IN PRESCHOOL INSTITUTIONS IN ISRAEL	169
Pangelova N., Ruban V. MODERN APPROACHES TO ORGANIZATION OF PHYSICAL EDUCATION SYSTEM OF YOUNGER SCHOOLCHILDREN	175
Poproshaiev O., Bilyk O. THE PLACE OF DISCIPLINE «PHYSICAL EDUCATION» IN NATIONAL EDUCATIONAL SYSTEM IN CONTEXT OF INTEGRATION INTO EUROPEAN EDUCATIONAL SPACE	182
Potuzhnyi O. IMPROVEMENT OF ORGANIZATION OF PHYSICAL EDUCATION OF STUDENTS DURING OUTSIDE SCHOOL HOURS	190
Roters T. THE THEORETICAL BASIS OF RHYTHM PEDAGOGY IN PHYSICAL EDUCATION OF PUPILS	195
Sembrat S., Pohrebniy V. COMPARATIVE ANALYSIS OF PERIODIZATION OF PEDAGOGICAL INFLUENCES IN CONNECTION WITH THE DEVELOPMENT OF AGE-PHYSICAL ABILITIES OF CHILDREN OF PRIMARY SCHOOL AGE	201
Yaroshik M. INDICATORS OF EMOTIONAL HEALTH OF STUDENTS WITH DIFFERENT LEVELS OF PHYSICAL ACTIVITY	206